

РОЗСВІТ

Часопись полонених
громади „Самостійна Україна“.

ПЕРЕДПЛАТА:

(Ціна одного примірника 2 пф.)

На місяць в таборі . . .	20 пф.
„ „ поза табором . . .	30 „
„ півроку в таборі 1 м.	20 пф.
„ „ поза табор. 1 „	80 „
„ рік в таборі . . .	2 „ —
„ „ поза табором 3 „	— „

А Д Р Е С А:

Ukrainisches
Sekretariat
in Rastatt (Baden).

(Комітет видавництва).

Видає: Видавництво „Український Рух“.

Виходить два рази на тиждень.

Становище нейтральних.

Ще кілька днів назад дипломатія Вільсона дійшла була до найвищого пункту інтересу серед цілого світу. Дипломатія вела з початку на перший погляд до справжніх заходів в справі мира, до чого з живим інтересом прилучилися всі нейтральні держави, котрі, бажаючи мира, рівночасно звільнювали свій нарід від наслідків принесених війною, які в досить тяжкій мірі лягали на нарід тих держав.

Симпатії нейтральних тоді певно були по стороні Вільсона, але ті симпатії зараз же відвернулись, коли Вільсон зрезигнував зі становища бути посередником в справі мирових заходів, а його дипломатія змінила курс в той момент, коли Німеччина приспішила сама покінчити війну і виповіла блокаду на морі.

Вільсон взяв ся не за свою справу, бо, роблячи мирові заходи, він висовував комерційний інтерес, на який нейтральні держави не згодилися. Цей бік освітлили вони в своїх відповідях до Сполучених Держав.

Дипломатія Вільсона довела до зірвання дипломатичних зносин між Америкою і Німеччиною і поставила обидві держави в дуже загострене відношення. Америка твердить чомусь, що політичні кроки Німеччини диткнули ся її інтересів, хоть ті самі кроки рівно відносили ся до всіх нейтральних держав.

Тільки мілітарний стан Сполучених Держав і непевність самого Вільсона в своїй дипломатії після того, що стало ся не привели зараз до вибуху офіційної війни між цими державами. Політика Вільсона стратила своє значіння, і сам Вільсон з некорисним для нього поглядом, як дипломат, уступив з тої історичної висоти, до якої мав би дійти, наколи би не відступив від своїх перших заходів в справі помирити воюючі держави.

Наслідком дипломатії Вільсона яскраво виявилось становище нейтральних держав, котрі і надалі, не дивлячись на Вільсонову політику, в своїх листах до Сполучених Держав цілковито відступають від думки Вільсона, що до трактування відповіді Німеччини на заходи Вільсона, і надалі хочать лишити ся нейтральними, тому роблять всі заходи, щоби додержати вірно всі обовязки, які накладає на них політика їх краю.

Так відповідає шведське королівство.

Далі в листі говорить ся, що інтереси Сполучених Держав не дозволяють Шведам прилучити ся до предложень, які виставляє Вільсон.

Що це значить? Ясно, що шведське королівство добачає в предложеннях Сполучених Держав таких умов, що безумовно нарушує їх нейтральність і ставить їх в положення стати по стороні Вільсона.

Інтереси, які Сполучені Держави хочать мати з цього політичного моменту, знаходять не правдивими, бо зараз же в листі нагадують, що осягнення тих інтересів, нарушує міжнародні права.

Не тільки такую резолюцію винесла Швеція, але результатом неправдивої політики зі сторони Вільсона зіхалась конференція між Швецією, Норвегією і Данією, котрі злучили ся тісно між собою, аби додержати нейтральність до кінця.

Конференція головним чином мала на меті вияснити однакостність і спільне поступовання цих трох держав супроти всіх воюючих держав.

Крім того в листі говорить ся отверто, що Сполучені Держави вибрали средство, яке зовсім не відповідає принципам шведського правительства. Попереднє прилучення до ініціативи Вільсона мало цілком як найскорше заключення миру, тому і вхопили ся за цю думку і уявляли можливими через свої зносини з Сполученими Державами привести воюючих до певної згоди. Парлямент Швеції одногосно ухвалив держати ся нейтральною політикою і ніколи її не лишати.

Так відповіла Швеція Вільсонові на його заходи після наради з Норвегією і Данією.

Вільсоновська політика, несподівано для нього, відгукнулася зовсім в другим дусі. Вільсон з відріченням нейтральних держав від його дипломатії, починає сходити зі світового краю в мир більш для нього зрозумілий—мир комерційних гешефтів, де його політика може знайти більш прихильників, як в мировій сфері. Нарушити нейтральність держав, котрі на справу мають зовсім інший погляд, не дивлячись на всі заходи не тільки Америки, але й цілого почвірного порозуміння, не вдалось, і ці держави лишили ся вірними своїм народом, вірними своїй нейтральній політиці.

Такий рішучий відказ нейтральних від ролі Вільсона поставив його в неопределене і прикре положення, з якого дуже тяжко виплутати ся. О тих загостреннях, які створив Вільсон, американський конгрес мовчить, полишаючи орієнтацію біжучій хвилі.

Цікаво те, що всі нейтральні держави не узгаднули порушення своєї нейтральности у відповідженню Німеччиною безпощадної війни на морі, крім комерційної Америки, котра позбавлена цим на трупах мільйонних жертв будувати капітал через доставку воєнних матеріалів, а протинно, рішучим відказом від політики Вільсона одобрюють рішення Німеччини як найвідповіднішу міру припинити в той спосіб війну.

О. Глевкий.

* * *

Я пісню, я пісню свою
У громи гучні переллю
І ними почну я гукати,
Братів своїх з темряви встати.

Я муку, я муку свою
З вітрами по світу пушу,
Щоб браття ту муку пізнали
І разом до бою устали.

Я сльози, я сльози свої
Скую у сталеві мечі,
І браттям мечі ті роздам,
Бо годі шаліти катам!..

Любов я, любов я свою
За муками слідом пошлю,
Щоб браття любов ту пізнали
І щиро Вкраїну кохали.

Я пісню, я пісню свою
Веселу, уже не сумну,
По всій Україні посю,
Бо я її серцем лелію.

М. Чалий.

Перемінна зірка.

Світ очікував весни народів. Здавало ся, зацвіте лоза і буде великдень,—великдень цвітучої весни,—цвітучого мира.

На заході показала ся була зірка. Зійшла, засвітила і.... А—то зірка мира!—загословив світ. Мир! мир! мир! Радуйте ся всі живі, обітріть сльози мами, батьки, сестри, браття, діти! Ваші дорогі вернуть домів,—бо он зірка да мира блеєтить.

Аж... зірка мира почервоніла. Похнюпились всі. Що таке?—Та це не зірка мира а перемінна зірка! Ні, це американське золото, що світить доти, доки нове, а відтак червоніє а дальше й почорніє.

І те справді було американське золото. Вільсон йому на імя. Він вперед проголосив доктрину колишнього президента Монре (1825 р.), що Америка не сміє мішати ся в політику європейських держав, отже про інтервенцію вмішане Америки у війні нема бесіди а лише Америка буде посередником мира. Всі очі звернули ся до нього. Всі нейтральні держави радісно повитали Вільсона. Нейтральні підперли його ноту в напрямі мира. І імя Вільсон значило стільки, що мир. Поневолені народи аж відсапнули. Ніби спав з них той тягар, що дусив їх десятки і сотки літ.

Але всі ми помилились ся. Забули на те, що на світі є ще й американське золото. Світ забув був на хвилю, що Вільсон одною рукою давав мир а другою попихав канони, літаки, автомобілі для воюючих держав порозуміння. Він давав їм канони. Не треба думати, що він давав лише їм. Він давав би був і Німеччині, Австрії, словом всім, коли би вони були коңче того хотіли. Він був добрий. Він і життя і смерть в одній ложці дав би,—це ж американське золото і блищить і манить рівночасно.

Але Німеччина приглянула ся йому ближче і давай попробувати, що у Вільсона має сильніший корінь: мир, чи ненаситність золота. Ану, не пушу—сказала вона—ані одного корабля з Америки з канонами і з поживою до Англії. І проба вдала ся на причуд гарно. Нема зиску?—спитав Вільсон. Нема зиску, то мира не треба! І очі заплили кровю і зірка почервоніла, кровю заплила.

Вільсон вдарив на всі дзвони. Думав рушити цілий нейтральний світ. Люди добрі! Америці не дають з кривавої купелі тягнути золота! Канони американські, що доси вбивали Німців, Австрійців, Болгар і Турків, не сміють більше йти до Європи! Гей, Шведіє, Норвегіє, Даніє, Швайцаріє, Голяндіє, Іспаніє, Аргентіє, Чілі, гей, всі народи світа, чи ви не чуєте, яка кривда стала ся Америці?! Чи вас те не болить, що Америка має голод на золото?

Ні,—сказала Швеція. Ти, Америко, мовчала, коли Англія сказала була те саме тому два роки Німеччині. Ти мовчала, коли Англія вимусила на мені те, щоби возити канони до Росії через Швецію. Я кричала, а ти, Америко, набрала була води в рот і мовчала. Ні, я не піду поруч з тобою, хоть ти кличеш мене до спілки зірвати дипломатичні зносини з Німеччиною. До мира я піду, але до війни ніколи.

І пішла відповідь за відповіддю до Америки. Всі нейтральні відказали ся. Навіть полуднево-американські нейтральні відказали ся. Америка лишила ся;—сама, як палець.

Вільсон помилив ся. Та помилка не лишиться ся без сліду на американським парламентам і на сенаті. Правительство Сполучених Держав думало, що цілий світ стане по його боці а ту ніхто,—словом—ніхто!

Рік тому взад сенатор Стон бив кулаком об стіл в сенаті і кричав, що Америка не сміє мати ніяких воєнних планів. А ось тепер сенатор Ворке з притиском говорив в сенаті 9. лютого, що ніхто,—ані приватний чоловік, ані

президент, ані навіть конгрес,—не сміють втягнути американського народу в війну із Німеччиною.

Вже тиждень, як порвані нитки між Німеччиною а Америкою. Це вже досить довгий час, щоби обтрясти ся із першого вражіння воєнної лихорадки. За такий час міг вже американський нарід прийти до притомности і спитати самого себе: Защо?, за кого бити ся?

І конгрес і сенат мусить отрясти ся і спитати, чому то неутральні відказали ся від них. А ще коли прочитають те, що каже Ім Шведія, що Швеція обвинувачує Америку, бо Америка: „вирала противне средство до мира, чим Швеція“, бо „...інтереси Америки не дозволяють її піти раз вказаною дорогою до мира“, то певно сенат і конгрес скажуть, що Америка прогала дипломатичну партію. Америка лихий дипломат. І хто знає, чи не скаже він того, що вже сказала частина американського народу, що—мовляв—ми вибирали тебе, Вільзоне, не на те, щоби нас вбрати в воєнний костюм, щоби кидати зароблені мільярди в дим і йти бити ся із Німцями, що Бог знає де вони там за тим величезним морем.

Американська ліга антімлітаристична, в якій є дуже визначні мужі, вислала Вільзоні телеграму. В ній жадає ліга, щоби Вільзон добре обдумав вперед те, що робить і щоби він особисто вдав ся до кожного із воюючих з предложенням своїх услуг до заключення мира. Дальше каже телеграма, що американський народ не йшов до виборів за Вільзоном на те, щоби він вів війну, а на те, щоби Вільзон вжив всіх средств до мира і не замішував Америки в ту світову заверюху.

Перемінна зізвезда згасне, здасть ся. Вона ж навіть не сходила на сході а на заході. Не їй світити нам. Наша зізвезда на сході. Першою східною зізвздою був Вільгельм. Зійшла, правда, не так яскраво, як західна, але зійшла була і перша віщувала мир. Може лише ранні хмарки покрили її, але вона ще раз виїде, коли піднесеть ся вище понад горизонт. І мир не з заходу, а зі сходу прийде. Послухаймо, що кажуть такі самі Англіїці про Німеччину а тоді вже нехай хто хоче як ворожить, що із того буде.

Англіїський дневник „Морнінг Пост“ із 16. лютого каже:

„Позаяк Німеччина набувала багато підводних човнів, то вона є в стані посміяти ся із фльоти порозуміння і може замкнути всей корабельний рух. Це ж неможливо, щоби райхсканцлер Бетман Гольвег пускав пусті погрози, а противно є певно те, що всякий корабель неутральної держави чи воюючої держави, їдучи на море, мусить числити ся із тим, що його втоплять. Ми мусимо згодити ся із тим, що справді наступить знищення торговельної фльоти в ширших розмірах“.

„Німеччина певно числить на вплив своєї морськорабівничої заяви і на те, що ніякий неутральний корабель не виїде на море. Числить також на те, що наколи такий гнет потребає кільканацять тижнів, то порозумінне так буде терпіти, що впаде на коліна“.

„Німеччина не потребує боїти ся воєнної фльоти Получених Держав Америки, бо та фльота нічого не вдіє підводними лодками і не зможе досягнути німецької фльоти. На суші Німеччина не боїть ся Америки, бо Америка не зможе перевести свого війська а Голландію і Скандинавію держити Німеччина в шаху своєю воєнною силою“.

„Коли вдасть ся Німеччині замкнути Англію від моря і переслухати голосу неутральних, то Німеччина виграла війну“.

Так кажуть Англіїці. Що лишаєть ся нам тут сказати, або що мають тут говорити Німці, коли Англіїці самі кажуть, що Америка їм нічого не поможє, що Німеччина готова побідити. Треба уявити собі того довгого носа, який мав кожний Англіїць, коли читав „Морнінг Пост“.

А що треба думати про те, що пише італійська „Курієре д'Італія“ 11. лютого, то нехай собі читач сам відповість на те. Найцікавіше, що італійська цензура пропускає такі вістки, а другі італійські часописи ще обговорюють те, що пише „Курієре д'Італія“. Енріко Феррі так каже після „Курієре д'Італія“:

„Правда вже зближаєть ся. Незадовго італійський нарід пізнає ту правду і навчить ся її, нарід пізнає, що його обманули, і що треба як найскорше заключити мир, доки ще Італія не впала зівсім в пропасть нещастя. Страшно, бо

над Італією заграє труба страшного суду, скоро лише центральні держави покінчать із Румунією. Вже тепер можна вважати, що Італія прогала війну. Нехай же Аннунціо скоро лишає Італію, доки ще незаперта дорога до Франції тими жовнірськими багнетами, які незадовго звернуть ся до середини Італії“.

Аннунціо, се той письменник і бесідник, котрий перед війною цюкував Італію на Австрію до війни.—„Попольо д'Італія“ каже, що Феррі є німецьким агентом і заманює Італію до мира. Але чому італійське правительство дозволяє таке друкувати німецькому агенту?

Ні, тут не пахне німецьким агентом, бо Феррі є провідником італійської соціалістичної партії. Тут пахне лише тим, що мир не прийде із заходу а із сходу, не від американського золота, а від побідної зорі. А Вільзон лишить ся вже перемінною зізвздою.

* * *

О, вірю я: мій край устане
З руїн пожежі світової
Й свобідна пісня пролунає,
Бо буде він уже вільний!
Тоді, тоді збирайсь, громадо,
Збирайсь до купи і веди
Управу краєм тихо, право,
Не так, як ті її вели—
Твої кати, що закували
Борців за праведні діла
В кайдани тяжкі й заслали
Де сум, де горе, де зима.
А ти зруйнуй отті будинки,
Де стілько горя і біди
Твої найкраці, найславніці
Терпили бідні сини.
Дай право кожному з громади
Свобідно слово виявлять,
Бо лиш тоді святая правда
Буде навки в нас сіять.
Тоді лиш буде справжня воля,
Як будем рівні ми усі,
Й тоді поверне наша доля
І буде щастя на землі..

М. Чалий.

РІЖНІ ВІСТІ.

ЗІСТРИЛЕНО БІЛЬШЕ 1000 ЛІТАКІВ.

Як оповіщає німецьке офіційне бюро відпочат у війні і до кінця січня (янів.) цього р. Німцями знищено 1002 ворожих літаків.

Тут пораховані лише ті літаки, які були знищені на французькому й російському фронті. Балканські бої сюди не входять.

По роках це виглядає так: в 1914—15 році знищено 163 літаки, 1916 р.—784 і в січні 1917—55 літаків, а разом 1002.

АНГЛІЯ НЕ ВИПУСКАЄ ШВЕДСЬКИХ КОРАБЛІВ.

Стокгольм, 11. лютого. Сюди із Лондону доносять, що Англія ніякого шведського судна не випускає із Англії. Судно „Туле“ було останнє, яке лишило Великобританію.

БОЇ У ВОЗДУСІ.

Цими днями, коли повітре стало чисте, на західному фронті розпочали ся бої у воздуху. Як би у відповідь за напад на місто Карлсруе, Німці зробили цими днями кілька нападів на Французькі міста і багато зробили шкоди. Приміром обкидали біля Динкірхіна французькі становища літаків та робили пожежі в кількох місцях.

З приходом весни очевидно будуть великі воздушні бої, бо як писали часописи обидві сторони готовили ся до цього.

ЗНАЧІННЕ ПРИСТУПЛЕННЯ СПОЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ДО ПОРОЗУМІННЯ.

Стокгольм. „Afton Bladet“ пише про те, чи Сполучені Держави можуть в теперішнім положенню відограти рішачою ролю. Вільзон, як мировий посередник міг мати дуже сильний голос, а коли він піде війною проти Німеччині, то осередні держави приготувались до неї.

Америка в тим случаю не може багато осягнути. Для виглядів на полях битви приступлення Америки до порозуміння буде без значіння. Про воєнну готовність американської фльоти можна сумнівати ся. Взагалі воєнна інтервенція Вільзона не могла би зробити положення осередних держав безнадійним, ані навіть труднішим. (Діло).

ПРО СРЕДСТВА ПОЖИВИ.

Всі часописи Росії в кожному числі пишуть про не гарну організованість в справі їжі. Після довгої балачки дійшло до того, що лишаєть ся так, як і було, себто: все по старому, правительством гарно дбає. З цього приводу „Московскія Ведомости“ прямо говорять: „Найвигідніше було б призначити таку постановку „продовольственного“ діла, яка практикуєть ся нашими союзниками, особливо у Франції, де розпреділенне хлібних товарів находить ся під контролею правительства“. Та воно й справді, яке діло земствам до того, що робить правительством. Бо з віддачею хлібної справи в руки громадських організацій не було б де ріжним панам гарно гріти руки та наживати мільйони.

НОВОРІЧНИЙ ПРИКАЗ ПО АРМІІ.

Генерал Балусь віддав новорічний приказ по всій армії, в якому між иншим каже, що вже третій рік стрічають „у боєвих обставинах, під грім гармат... і зі всіх кінців здавлюють „коварного і дерзкого“ ворога, що осмілює ся поламати Божеські (?) й чоловічі (?) закони... Дивні слівця! Та невже воно в дійсности так є, що Бог повелів, щоб Дарданелі й Константинополь достали ся в руки Москалів, невже Бог хоче, щоб наші галицькі брати несли московське ярмо? Вони мабуть мають иншого Бога, що зветь ся „все моє, все забрати“. І так кожного дня під слова про Бога готують вони ножа й кують ланцюги для Українців, усіх славян, для мешканців Кавказу, Персії, і для Греції.

ІСПАНСЬКІ СІМПАТІЇ ДО НІМЕЧЧИНИ.

Останніми днями часописи подають, що в столиці Іспанії Мадриді відбули ся великі демонстрації прихильні до Німців.

Із цього а також і із відказу всіх неутральних держав на ногу Вільзона видно, що європейські неутральні держави ставлять ся прихильно до німецького оголошення про безпощадну морську війну, яка має скоротити війну.

ПРИЗНАННЕ ПРАВИТЕЛЬСТВА ВЕНІЗЕЛЬСОСА.

БЕРН. (Швайцарія) (не офіційно) часопись „Temps“ подає, що французьке правительством признало представників від грецького повстанця Венізелосо, що держить руку почвірного порозуміння. Ці представники ніби будуть у всіх державах порозуміння.

Марсельський генеральний консул уже признаний.

Також обстоїть і в Ліоні, Бордо і инш.

Бачте, як шанують неутральність Греції! Як король не йде за ними, то вони нашли запродація, що зрадив вітчизні.

ВИБУХ В РОСІЇ.

ГАРАПАНДА. (Швеція), 13. лютого. Як пише одна часопись, у Канталаті в Фінляндії полетіла у воздух величезна маса амуніції, яка коштує більше 60 мільонів.

ХТО НА ВЕСНУ РОЗПІЧНЕ ОФЕНЗИВУ.

Міркування в кругах антанту (порозуміння).

Читаємо в „Neue Zürcher Zeitung“:

Італійські газети що дня пишуть про великі приготування, які робить німецький генеральний штаб на весну. Про збільшення німецького війська ходять фантастичні числа. До 120 нових корпусів мають бути вже готові, щоби спільно з якими 300 новими підводними човнами вступити в той період боротьби, від якого і антант і осередні держави ждуть кінцевого рішення.

Величезні зброєння Німеччини, про які в пресі антанту, здаєть ся, аж тепер почали собі ясно здавати справу, висунули питанє, хто сим разом розпічне офензиву, а хто буде її дожити. Хоч від конференції в Римі сподівана велика офензива антанту стала темою щоденних розмов, одначе се питанє, здаєть ся, не є вияснене.

В довшім рефераті про настрої і погляди французьких військових критиків пише „Corriere della Sera“, що дуже можливо, що антант оставить ініціативу противникові і сам остане дефензивний. Посол Гардіє і сенатор Браске остерігають нарід перед ілюзіями. Користи офен-

живи є безперечні, але не абсолютні. Успіх офензиви залежить передовсім від числа гармат великого калібру. З досвідів війни виходить, що знаменито упляновані і zorganizовані офензиви кінчилися тільки дорого оплаченими тактичними успіхами, а дефензиви, як битва під Верденом і над Ізером, приносили властиво побіду оборонцям. Некористи дефензиви лежать в неможливості викинути противника з зайнятих ним областей. Та мимо того ліпше є вести довгу дефензиву, ніж з недостаточними засобами брати ся до офензиви. Отсе все зводить ся до питання: Чи пороблено такі приготування, щоб мати абсолютну певну запоруку переваги над противником. Остерігаючи нарід перед розчаруванням на випадок, як би ініціатива ще раз остала по стороні противника, Гардіє і Беранже кажуть, що коли б так стало ся, то се мало би значінне заяви антанту, що він не вважає своїх приготувань вистарчаючими для переведення загальної офензиви і волить поки що оставити в дефензиви.

„Діло“.

ВІЙНА.

ЗАХІДНИЙ ФРОНТ.

12. лютого. На обох берегах ріки Анкре були сильні артилерійні бої на протязі цілого дня. Підчас ночі Англіїці шість раз напали на німецькі окопи біля Серє. Всі наступи були відбиті. Там Англіїці понесли тяжкі потері.

13. лютого. На Соммі були нічні наступи Англіїців. Значний вогонь.

РОСІЙСЬКИЙ ФРОНТ.

12. лютого. Передові німецькі війська робили штурму біля Діна й Казіліна на захід від Луцька і вона вдали ся в повному обсязі. Біля Казіліна взято 2 офіцери, 40 салдатів і один скоростріл.

13. лютого. Нічого нового.

УКРАЇНСЬКИЙ ФРОНТ.

В горах у обох частинах Ойтоцької долини і низин Путни були суперечки межі обома сторонами.

РУМУНСЬКИЙ ФРОНТ.

На Сереті перестрілка постів. На низчому Дунаю зрачна діяльність артилерії.

МАКЕДОНСЬКИЙ ФРОНТ.

Нічого нового.

ІТАЛІЙСЬКИЙ ФРОНТ.

В Гориції Австрійці взяли велике число окупів. Проти Німців наступи Італійців відбито. Взято 370 полонених.

На морі війна розгоряється. Багато кораблів іде на дно в гості до Кіченера.

Хроніка таборового життя.

— Проводи лікаря Г—ка. 10 лютого. 1-й Запорожський полк імени Т. Шевченка прощав ся з відїжджачим до Росії п. лікарем Г—ком.

Для цього у 2. годині по обіді у 8. бльоці пострів ся полк з оркестром.

Надійшовши із лязарету п. лікар Г—ко звернув ся до полка з щирою прощальною промовою, яку закінчив смілими повними надїями та віри бажаннями.

Наш український гимн „Ще не вмерла Україна“, проспіваний цілим полком разом з оркестром, був першою відповіддю покидаючому табор.

За цим від імени полка заступник отамана полка П—ко склав п. лікарю прощальне слово й найщиріші бажання та надїї.

Последні слова полковника вкрились співом „Не пора, не пора“.

Ще раз звернув ся до полка відїздаючий з коротким словом і під звуки марша покинув табор, де працював зверх півроку і заслужив загальну повагу та любов.

— Драматичне товариство. 12. лютого від 10. години рано в артистичному бараці Драматичне товариство імени І. Тобілевича відбуло чергове своє засідання, на котрому розбирались в ріжних дрібних та організаційних справах.

— Національна секція. 10. лютого від 7. години вечером бльокові національні секції відбули чергові зібрання, на котрих радили над організаційними справами та засобами, якими можна найінтензивнійше поставити працю національно-політичного освідомлення.

Секція 8-го бльоку рішила зібрати загальне бльокове віче.

— Соціальный семінар. 9. лютого від 7. години вечером відбув ся в учителському бараці соціальный семінар, на котрому пр. М. зреферував у загальних рисах зміст книжки американського вченого Моргана „Первісне суспільство“.

Морган первісне суспільство ділить на 3 періоди.

I. Доба дикости, коли люди були в періоді дитинства і займались присвоєнням готових продуктів природи.

II. Доба варварства, в який людство научилось уживати огонь, лук і стріли, научилось гончарству, освоювати і виховувати звірят, культивувати рослини, нарешті плавити залізо і вживати для письма букви.

В цю добу осягнуло людство мету помноження продуктів природи.

Третя доба цивілізації характеризується далішим розвитком оброблення, повстанням індустрії і штуки.

Виклад був чисто науковий, та і час заняв увесь, тому ніхто не забрав слова до дискусії. Розходячись співали „Не пора, не пора“.

— „Українське православне Брацтво в Раштаті“. Записи в Брацтві йдуть даліше. В неділю, 11. II; відбуло ся 3. чергове засідання брацької старшини. Між иншим ухвалено скликати надзвичайне загальне зібрання Брацтва в неділю, 18. II. о 4. годині по полудні, в кімнаті при великій салі; на днешнім порядку буде поставлено: вибір представників до Ген. Ради. Просимо о численну участь у зібранні.

Старшина Брацтва.

Відвідини народної школи.

Нашому мужові довіря, т. В—ну, при обїзді ним робітничих команд, довело ся навідати в одному селі народню школу на запросини тамошнього учителя.

Т. В—н оповідає свої відвідини з дуже гарної сторони, що до загальної постановки народної освіти, а також самих дітей, котрі виховують ся під гарним педагогічним наглядом.

В 11. год. коли він прибув, школа була повна дітей, між ними були хлопці і дівчата, в році від 6. до 13. років.

Дітвора привітала його і проспівала національний гимн, а другу дитячу в супроводі фісгармонії.

Із вдячності за привітання в свою чергу т. В—н проспівав наш український гимн „Ще не вмерла Україна“ і „Сонце низенько“.

Діти незвичайно були співами задоволені і не дивлячись на їх роки, закидали його питаннями. Їх цікавило, де і як живуть Українці, кільки їх є. Старші діти уже мали поняття про те, і показали Україну на географічній карті. Даліше учитель показав бібліотеку, в якій було дуже багато книжок ріжного змісту, а також показав шкільні прилади. Відвідини тривали цілу годину. Діти разом з учителем провозжали гістя аж до шкільної брами.

Оповідючи о цім, т. В—н і досі находив ся під вражінням, яке зробила на нього школа і дітвора.

До товаришів, що на роботах.

Товариші, хто працює на робітничих командах, коли у вас явить ся потреба в картках, то зробіть заходи перед своїм ланштурманом, най він вам добуде картку, бо командатура висилає картки тільки ланштурманом, тому на картки гроші до секретаріату не досилати, бо тим ви робите шкоду своїм товаришам, які запізно одержують інші замовлення.

Секретаріат громади „Самостійна Україна“.

До читачів.

З огляду на те, що з кожним разом потреба викликає все більшого випуску числа примірників нашої часописи (тепер друкується 3000 примірників) і тому, що матеріал усе дорожчає, а читачі не дуже щедри на жертви, ми звертаємо ся до всіх, хто читає „Розсвіт“, не забувати нас і надсилати хоть маленьку датку.

ОГОЛОШЕННЯ.

З 20. лютого с. р. відкривається рисунково-маларська школа. Хто має бажання до неї вступити, того просимо зйти до 79. барака, 8. бльока і там зголосити ся.

Зголошення приймається ся що дня від 10. до 12. год. рано і по обіді від 4. по 6. годину.

Маларська школа.

Переписка.

Тов. Кар—бі. Ваш заклик з приводу весни не надрукуємо. Замало угрунтований і має малу вартість.

Тов. Безщасному. Ваші „Вірші“ не оброблені, а тому не походять на вірші. Пишіть краще прозою.

Тов. Вашкові. Ваш вірш до Шевченка піде в шевченківському числі.

А оповідання „житте на роботах“ згодом зкористуємо.

Тов. Т. М. Ярема. Ми одержуємо ваші пісні й колядки, а також і вірші; за вірші скажемо Вам, що у Вас є спосібність, але Ви видно байдужно до цього ставити ся. Побільше треба працювати біля них. Згодом деякі зкористуємо.

Тов. Грицю Подільському. Ваш „Сон“ з приводу вистави „Наталки Полтавки“ гарний, але не надасть ся до нашої часописі.

СПИС

жертв на часопись і передплат, які одержано цими днями від ріжних лиць та команд і яким буде висилати ся наша часопись.

Від команди	774 Бухлебен	1 м. — п.
„ полонен.	4093	— „ 30 „
„	20241	— „ 30 „
„ тов.	Мусія Левченка 4540,	
„	„ Вецлар, 18 комп.	— „ 40 „
„ команди	1954 Засбах	2 „ — „
„ тов.	5751, К—ди 748, Брайтан,	
„	„ Фрайбург	— „ 50 „
„	751	1 „ 20 „
„	6075 ком. 748, Брайтан,	
„	„ Фрайбург	— „ 50 „
„	7293	— „ 60 „
„	7063 ком. 2301 Байтгав,	
„	„ Шопфгайм	— „ 30 „
„	„ 2645, Баден	— „ 30 „
„	275 Вольфенвайлер, Фрайбург	1 „ 30 „

НА НАЦІОНАЛЬНУ СЕКЦІЮ.

Від ком.	168. т. 27692 к. 385 Майден	— „ 50 „
„	774	1 „ 10 „

НА ХОРИХ ЛЯЗАРЕТА.

Від команди	227	— „ 50 „
„	1807	11 „ 60 „

ЖЕРТВА НА ВОЛИНСЬКИХ СИРІТ.

Від команди	2267	— „ 70 „
-------------	------	----------

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

Одержано від лікаря		20 „ — „
---------------------	--	----------

ТАБОРОВА КНИГАРНЯ

має низче перелічені книжки, які можна випи- сувати на робітничі команди, посилаючи гроші по адресі, що поміщена на початку нашої ча- сописі.

Граматика німецької мови Гауфа . . . 4 м. — п.	з ключем 6 " — "
" англійської мови Гауфа . . . 4 " — "	з ключем 6 " — "
" французької мови Малькієля . . . 4 " — "	з ключем 6 " — "
Словник русько-німецький Лянген- штейна ч. I 3 " 70 "	
" німецько-руський Лянген- штейна ч. II 3 " 70 "	
" русько-німецьк. і німецько- руський в двох ча- стях в одній книж- ці Ноуфольда 2 " 20 "	
" русько-німецький ліліпут карманний 1 " — "	
" німецько-руський ліліпут 1 " — "	
Кобзар часть I в брошурі 2 " 40 "	
" " I в оправі 3 " — "	
" " II в брошурі 90 " — "	
" " II в оправі 1 " 10 "	
Історія України—Руси М. Аркаса . . . 5 " 50 "	
" " " в кра- щій оправі 6 " — "	
Памяткова книжка і календарь С. В. У. в брошурі 1 " 50 "	
Памяткова книжка і календарь С. В. У. в оправі 2 " — "	
Географія для середн. шкіл Калітов- ського 3 " — "	
Граматика української мови Стоць- кого 2 " — "	
Закшевський - Барвінський. Всесвітня нововічна іст. т. III 2 " 30 "	
Закшевський - Барвінський. Всесвітня історія середних ві- ків том II 2 " 10 "	
Арифметика Огоновського для I. і II. кл. часть I 1 " 30 "	
Годівля домашньої худоби Раков- ського часть I 60 " — "	
Годівля домашньої худоби Раков- ського часть II 1 " — "	
Геометрія для I. класу Сітницькій 60 " — "	
Геометрія для II. і III. класу середн. шкіл Грицак 1 " 80 "	

Українській букварь для самоуків в оправі 50 "	
Українській букварь для самоуків в брошурі 30 "	
Як жив український народ „коротка історія України“ М. Грушевській 50 "	
Русь-Україна і Московщина-Росія. Л. Цегелькій 80 "	
Хмельниччина в повісті Сенкевича брошура проф. Антоновича 15 "	
Що треба знати кождому українцеві? Заклинській 20 "	
Світогляд Івана Франка. Заклинській 20 "	
Українці в Америці брошура Кири- ленко 30 "	
Шкільний огород. Глодзінський 50 "	
Альбом українських видів С. Руд- ницького 40 карток 1 " — "	
Розмовна книжка д-ра Стоцького 1 " 10 "	
Українець в Німеччині. Учебн. німець- кої мови 60 "	
Українець в Америці. Учебн. Англій- ської мови 60 "	
Українські колядки 20 "	
Сім пісень дарунок для воєнків 20 "	
„Наша пісня“ співальник з нотами 20 "	
Географія України С. Рудницького часть I 2 " 20 "	
Географія України С. Рудницького часть II 2 " 50 "	
Брошури: класова боротьба, десятиліт- ній ювілей по 05 "	
Січові пісні по 02 "	
Як оприділити вагу живої худоби брошура коштує 10 "	
Українські листівні картки по 20, 15, 10, 06 пфениг.	
Картки листівні звичайні 1 шт. 01 "	
2 шт. конверти з папіром коштує 05 "	
Олівці хімічні по 15, 18, 20 і 36 пф.	
Олівці прості по 06 "	
Ризинки для стирки олівців 30 "	
Приправа для олівців 06 "	
Зошити чорні по 72, 60 і 50 пфениг.	
Зошити обикновені 10 "	
Записна карманна книжка подвійна 72 "	
" " " звичайна 15 "	
Записні карм. книжки бльок-ноти по 25, 35 і 40 пфениг.	
Ручки по 8 пф. 2 пера 5 пф.	
Українській кооперативний календар „Товариш“ 05 "	
Стінний календар на 1917 рік 05 "	

Незабаром мають надійти до книгарні слі- дуючі книжки:
 Підручник німецької мови С. Руд- ницького кошт. 3 " — "
 Тараса Шевченко твори т. I. і II. ці- на кожного тома 2 " 60 "
 Годівля гусей, качок, індиків, павів, фазанів та лебедів 1 " — "
 Як треба вибрати коня, чого треба берегти ся його ку- пуючи 20 "

Всі замовлення виконують ся тільки тоді, як заказчиком будуть вислані гроші повної вар- вартости річи.

УВАГА!

Товаришів, які звертають ся до книгарні з замовленням, прохаєть ся: подавати точну ад- ресу, а то: № і назвиско команди, якої округи, № і назвиско заказчика. Прохаєть ся уважно слідити за оголошенням в часописі і посилати стільки грошей, скільки коштує в оголошенню та річ, яку заказчик бажає замовити. Закази тоді тільки виконують ся скоро, як до того не- має ніяких з раніше перелічених перепон. Річі, які заказчики замовляють а потім приси- лають назад, книгарнею прийматись не будуть, позаяк це унеможливує висилку заказів дру- гим товаришам. Товариші, які послали гроші на замовлення і замовлень не дістали, просимо на- писати нам: коли послали гроші, скільки, що замовляли; пишеть точну адресу, як сказано вище. Наша адреса: Ukr. Sekr. in Rastatt (Baden) для книгарні.

КАРТКИ.

Цими днями наша таборова книгарня одер- жить прегарні картки (откритки) з малюнками до наших народних пісень. Тут побачиш руїни після бою, що співають „Ой, там за Да- шевим“, або малюнок до пісні „Засвістали ко- заченьки“ та інші. Це найкращі малюнки, які тільки приходили до нашого табору.

Кожна картка коштує 10 пфен., а пакет, в якому буде 10 карток, коштує 75 пфен. Варто мати кождому. Пишіть до книгарні, замовлення виконують ся скоро.

КУПУЙТЕ

ПАМ'ЯТКОВУ КНИЖКУ Союзу Визволення України і КАЛЕНДАР на 1917. рік.

НАША ТАБОРОВА КНИГАРНЯ ОДЕРЖАЛА ВЕЛИКУ СКІЛЬКІСТЬ ПРИМІРНИКІВ ЦЬОЇ ДУЖЕ ГАРНОЇ КНИЖКИ.

Її варто мати кождому Українцеві. Недорога, але прегарна річ.

В ній містить ся багато творів з найкращої української літератури й ріжні статі по цьогочасним ПИТАННЯМ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА **1** мар. **50** пф. БЕЗ ОПРАВИ, **2** мар. А В ОПРАВІ **2** мар.

Примірник містить у собі поверх 500 сторінок.